

Austatud lugeja!

Käesolevas *Juridicas* ilmuvate artiklite autorid on ühe erandiga kohtunikud ja kohtujuristid, kes oma igapäevatööd teevad apellatsioonikohtus.

Ringkonnakohtu seadusest tulenev pädevus on vaadata läbi maa- ja halduskohtute lahendeid, kui üks või mitu menetlusosalist ei ole alama astme kohtulahendiga rahul. Kohtupidamise peamiseks eesmärgiks on õigusrahu saavutamine ja konkreetse õigusvaidluse lahendamine. Kohtulahendi esmane adressaat on menetlusosalised. Samal ajal annab iga kohtulahend oma osa ka üldise kohtupraktika kujundamisse. Kui vaidlevatele pooltele tähendab jõustunud kohtulahend üldjuhul vaidluse lõppu ning täitedokumenti, siis kohtulahendist inspireeritud akadeemilised diskussioonid võivad ikka jätkuda või alles alata. Asjaolu, et mõni kohtulahend (sh ringkonnakohtus tehtu) hakkab elama oma, iseseisvat, konkreetseid menetlusosalisi ja asjaolusid mitteamvestavat elu, on praktikas küllalt tavaline. Juristide igapäevatöös on kohtupraktika otsimine ja sellele viitamine (ja mitte üksnes Riigikohtu praktikale) väga levinud, samas võivad konkreetse lahendi põhjendused saada edaspidi ka selliseid tõlgendusi, mida kohtukoosseis ei osanud ettegi näha. Seda põhjusel, et kohtunikud lahendasid konkreetset asja.

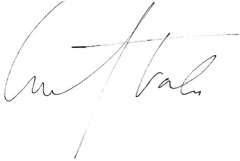
Ringkonnakohtutes toimuv menetlus peab olema menetlusosalisi arvestav ning loodav praktika usaldusväärne sellele vaatamata, et Riigikohus ei pruugi ringkonnakohtuga alati nõustuda. Kui mingis õigusküsimuses ei ole Riigikohus varem seisukohta võtnud, peab ringkonnakohus ikkagi asja lahendama ning olema ka praktika kujundamisel esirinnas. Kohtuskäijatele on mõnikord probleemiks, et siin ja sealpool Paidet on kohtupraktikas ka erinevusi, üks siis ole juba Riigikohtu ülesanne olla praktika ühtlustamisel suunanäitajaks. Erinevalt näiteks Rootsi ja Hollandi apellatsioonikohtutest ei ole Eestis ringkonnakohtul võimalust pöörduda Riigikohtu poole eelotsuse küsimiseks, mis võiks aidata kaasa ka kohtupraktika ühtlustamisele. Samas ei peakski kõigis asjades ja alati praktika ühtsust taga ajama ning õigusruumi ja sõltumatu õigusemõistmise juurde kuulub, et mingites küsimustes lahendavadki eri piirkonna (ringkonna)kohtud asju üpris erinevalt.

Konkreetse asja lahendamisel ei ole iga kord tarvilikud ja asjakohased akadeemilised mõttestruktuurid ja teoreetilis-filosoofilised mõtisklused, samuti ei sobi kohtulahendisse üldjuhul kõrgema kohtu tulihingeline kriitika. Teisisõnu öeldes: kõik head ja huvitavad mõtted õiguse kohta kohtulahenditesse ei mahu ega peagi mahtuma. Konkreetse kohtuasja lahendamisest väljuvaid arutelusid ja seisukohti on kohtunikel sobiv kajastada akadeemilisemas vormis, näiteks *Juridica* lehekülgedel. Sellist lugemist te käesoleva *Juridica* numbrist leiategi.

Teemad, millest autorid on pidanud oluliseks kirjutada, seonduvad eelkõige tsiviil- ja halduskohtumenetlusega. Need on õiguse kohaldamise probleemid, mis on kerkinud meie igapäevatööst ringkonnakohtus. Tsiviilkohtumenetluses on kohtute tööd mõjutanud menetluskulude väljamõistmist reguleerivate sätete pidev muutumine, mis ei ole aidanud kaasa kohtupraktika kinnistumisele ja ennustatavusele selles küsimuses. Ebahütlane on ka menetluskulude katteks tagatise andmise kohtupraktika. Kes ei ole pidanud asjaga kokku puutuma, võib üksnes imestada, kui keeruliseks võib võlausaldajale osutada oma nõude rahuldamine olukorras, kus tema võlgnik on abielus ning nõude rahuldamine peaks toimuma abikaasade ühisvara arvel. Tartu Ringkonnakohtu halduskolleegiumi juristid käsitlevad kaebeõiguse probleeme Tartu Ringkonnakohtu halduskolleegiumi praktika näitel. Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumi juristid on valinud vägagi päevakajalise teema:

rahvusvahelise kaitse menetluse Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumi praktikas. Kolleeg Ele Liiv on aga mõtisklenud sellise delikaatse menetlusliigi üle, nagu seda on kohtuniku distsiplinaarmenetlus. Ka Maris Kuurbergi artikkel käsitleb kohtupraktikat: Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikat Eesti suhtes viimase 20 aasta jooksul.

Ettepaneku koostada *Juridica* ringkonnakohtute erinumber tegi *Juridica* tegevtoimetaja Katrin Prükk professor Paul Varuli ametist lahkumise üritusel. Ettepanekust oli raske keelduda, head kolleegid Tallinna Ringkonnakohtust tulid mõttega kaasa. Tuleb tunnustada asjaolu, et autorite hulgas on lisaks ringkonnakohtunikele ka kohtujuriste mõlemast ringkonnakohtust: Karina Kukkes, Reelika Kitsing, Helena Mark, Siiri Pajupuu, Irina Alas, Triinu Rauk, Kadri Rohtla, Mariliis Timmermann. Jätke need nimed tuleviku tarbeks meelde.

Kersti Kerstna-Vaks